

CURS ACADÈMIC: 2006-2007

LLICENCIATURA: Documentació

CURS: Segon

Codi:	27246
Assignatura:	Llenguatges documentals
Tipus d'assignatura:	Tr
Nº de crèdits:	4.5
Professorat:	Remei Perpinyà
Llengua en que s'imparteix la docència:	Català
Quatrimestre:	2n

OBJECTIUS

- Aprofundir en el coneixement de l'ús dels tesaurus en la indexació i recuperació documental.
- Conèixer i desenvolupar les tècniques conceptuals de construcció de tesaurus.
- Conèixer i desenvolupar les tècniques de construcció automatitzada de tesaurus.

PROGRAMA DE CURS

---

1. Introducció. Els llenguatges documentals

Definició de llenguatges documentals. La necessitat de disposar d'un vocabulari controlat. Tipologia de llenguatges: llistes, cadenes de sinònims, taxonomies i tesarus. Diferències entre llistes d'encapçalaments de matèria i tesaurus.

2. Evolució històrica dels tesaurus i característiques principals

Evolució històrica dels tesaurus. Què són i per a què serveixen. Característiques principals, elements, estructura i presentació.

3. El procés de construcció d'un thesaurus

Determinant la necessitat de construir un nou thesaurus. Definint les característiques principals d'un thesaurus. Fases. Recopilació de material: diccionaris, diccionaris especialitzats, lèxics, bases de dades terminològiques, manuals de la disciplina. Normes i directrius.

4. Termes d'indexació

Característiques generals dels termes d'indexació. Forma i composició. Termes compostos. Elements per clarificar el significat dels termes.

5. Estructuració dels termes

Llistat de microdisciplines, estructura d'equivalència semàntica, estructura d'equivalència jeràrquica, estructura d'equivalència associativa.

6. Presentació del thesaurus

Llistat alfabètic, llistat jeràrquic, índex kwic.

7. Construcció automatitzada de thesaurus

SGBD de construcció de thesaurus. Funcions, estructura i aplicacions

8. L'ús del thesaurus en la indexació dels documents i en la consulta

9. Creixement i actualització del thesaurus

10. Avaluació de thesaurus

Indicadors de qualitat d'un thesaurus. Comportament del thesaurus en la indexació i en la recuperació. Proves d'avaluació de thesaurus.

11. El futur dels thesaurus

Thesaurus, taxonomies i ontologies.

BIBLIOGRAFÍA

Manuals

AITCHINSON, Jean; GILCHRIST, Alan; BAWDEN, David. *Thesaurus construction and use: a practical manual*. 4th ed. London: Aslib, 2000. 218 p.

BLAIR, D.C. *Language and representation in information retrieval*. Amsterdam: Elsevier, 1990. 335 p.

BARITÉ, Mario. *Diccionario de organización y representación del conocimiento: Clasificación, indización, terminología. Versión preliminar*. [En línea] <http://www.eubca.edu.uy/diccionario> [consulta: 20 de gener de 2006]

CABRÉ, M.T. *La terminología. La teoria, els mètodes, les aplicacions*. Barcelona, Empúries, 1992.

CHAUMIER, Jacques. *Le Traitement linguistique de l'information. 3e éd. mise a jour et augm.* Paris : Entreprise moderne d'édition, 1988. 186 p. UB UJI UPF

CURRÁS, Emilia. *Tesauros: lenguajes terminológicos*. Madrid: Paraninfo, 1991.

CURRÁS, Emilia. *Ontologías, taxonomía y tesauros : manual de construcción y uso*. Gijón: Trea, 2005. 337 p.

GIL URDICIAIN, Blanca. *Manual de lenguajes documentales*. Madrid : Noesis, 1996. 269 p.

GILCHRIST, Alan (ed); Mahon Barry (ed). *Information architecture : designing information environments for purpose*. London : Facet, 2004. 266 p.

HUDON, Michèle. *Le Thésaurus: conception, élaboration, gestion*. Montreal : ASTED, 1994. 220 p.

LANCASTER, F.W. *El control del vocabulario en la recuperación de la información*. 2a ed. València: Universitat de València, 1995. 286 p.

LAUREILHE, Marie-Thérèse. *Le Thesaurus: son rôle, sa structure, son élaboration*. 2e éd. Villeurbane: Presses de l'ENSB, 1981.

SOERGEL, Dagobert. *Indexing languages and thesauri : construction and maintenance*. Los Angeles : Melville Pub., 1974. XLIII, 632 p. UAB

VAN SLYPE, Georges. *Los lenguajes de indización: concepción, construcción y utilización en sistemas documentales*. Madrid: Fundación Sánchez Ruipérez: Pirámide, 1991. 198 p.

Normes

"Documentación. Directrices para el establecimiento y desarrollo de tesauros monolingües: UNE 50106-90 (ISO 2788:1986)". En: *Documentación. Tomo 2: normas fundamentales*. Madrid: AENOR, 1994. p. 171-217.

Documentación. Directrices para la creación y desarrollo de tesauros multilingües. ISO 5964:1985 (UNE 50125:1997)

"Métodos para el análisis de documentos, determinación de su contenido y selección de los términos de indización. UNE 50121-91 (ISO 5963/1985)". *Revista Española de Documentación Científica*. 15 (enero 1992). p. 13-23.

Guidelines for the construction, format, and management of monolingual controlled Vocabularies ANSI/NISO Z39.19 – 2005 (Revision of Z39.19-2003).

Bibliografia complementària

Arano, Silvia; Codina, Lluís. "La estructura conceptual de los tesauros en el entorno digital: nuevas posibilidades en la representación de la información y el control terminológico". En: *Jornades Catalanes d'informació i documentació. IX*. Barcelona. 2004. p. 41-58

Cataloging and classification quarterly. Vol. 37, núm. 3-4 (2004). El número 3-4 d'aquesta revista és íntegrament dedicat a tesauros.

Design/selection criteria for software used to handle controlled vocabularies [En línia]. London: Cabinet Office, 3/6/2005 Version: 1.1. <<http://www.govtalk.gov.uk/documents/2005-04TaxonomySoftwareRequirements.pdf>>

DE LA ROSA PIÑERO, Antonio. "Tesauros, tesauros automàtics, tesauros automàtics on line". *El Profesional de la informació*. v. 8, núm. 7-8 (agosto 1999). p. 4-15.

GARCÍA GUTIÉRREZ, Antonio Luis. *Estructura lingüística de la documentación: teoría y método*. Murcia : Universidad de Murcia, 1990. 166 p.

García Jiménez, Antonio. "Instrumentos de representación del conocimiento: tesauros versus ontologías". En: *Anales de Documentación*. Núm. 7 (2004), p. 79-95.

GIL URDICIÀIN, Blanca. "Orígenes y evolución de los tesauros en España". *Revista General de Información y Documentación*. 8, 1 (1998), p. 63-110.

IZQUIERDO ARROYO, José María; MORENO FERNÁNDEZ, Luis Miguel. "Lista de encabezamientos de materia y thesauri en perspectiva comparada". *Documentación de las ciencias de la información*. 17 (1994), p. 287-310

McCulloch, Emma. "Thesauri: practical guidance for construction". En: *Library Review*. Vol. 54, núm. 7, p. 403-409

Mochón, Gonzalo; Sorli Rojo, Ángela. "Tesauros, glosarios y diccionarios de biblioteconomía y documentación en Internet". En: *Revista Española de Documentación Científica*. Vol. 24, núm. 3 (2001)

Peón Pérez, Jaime Luis. "Lenguajes documentales y administración pública: análisis de tesauros en lengua española". En: *Revista General de Información y Documentación*, vol. 15, núm. 1 (2005),: 105-122

Salse i Rovira, Marina; Pradas i Garijo, Marga. "L'abre del Coneixement: un projecte de classificació i tesauroització de la terminologia en català". En: *Item. Revista de Biblioteconomia i Documentació*. Núm. 31 (2002), p. 93-110.

VALLE BRACERO, Antonio; REY GUERRERO, Alfredo del; PAEZ MAÑÁ, Jorge; VALLE BRACERO, Reyes. "Tesauros en html: un modelo de diseño y estructura para su consulta en la malla mundial (www)". *Revista General de Información y Documentación*. 23,2 (2000). p. 159-178.

METODOLOGÍA DOCENT:

Les classes combinen sessions teòriques on s'expliquen els coneixements teòrics de l'assignatura amb sessions pràctiques que serveixen per aplicar els conceptes apresos en teoria. Les pràctiques consisteixen en l'elaboració d'un tesauro sobre una temàtica específica. Els alumnes elaboren el tesauro al llarg del curs de manera que es fa un seguiment continu de la marxa del treball.

MÈTODE D'AVUACIÓ

Examen teòric i realització de les pràctiques que es plantejaran a l'inici de curs. Es farà nota mitja de les dues parts, sempre i quan estiguin aprovades.

Dra. Anna M. Torrent
Coordinadora Unitat Filologia Catalana

Bellaterra (Cerdanyola del Vallès), 27 de juny de 2006